

**"De politiehervorming: wetenschap en politie in debat"
verslag van 3 academische seminars**

Elke Devroe
Hoofdredacteur Cahiers Politiestudies

**Studiedag Centrum voor Politiestudies –Panopticon
1 februari 2010
"Een toekomstvisie op de Belgische politie"**

**Thematische bespreking van het rapport
"Evaluatie tien jaar politiehervorming"
in drie academische seminars**

- 1. Seminarie Vrije Universiteit Brussel** 16 september 2009
in samenwerking met de "Université Libre de Bruxelles"
- 2. Seminarie Associatie Universiteit Gent** 29 oktober 2009
De associatieonderzoeksgroep (aOG) "Bestuurlijke Veiligheidsvraagstukken" bestaat uit de onderzoeksgroepen
  - (1) Sociale Veiligheidsanalyse (SVA-UGent),
  - (2) "Institute for International Research on Criminal Policy" (IRCP-UGent)
  - (3) de onderzoekslijn "governing and policing security" van het departement Handelswetenschappen en Bestuurskunde (Hogent).
- 3. Seminarie Katholieke Universiteit Leuven** 8 december 2009
Leuvens instituut voor criminologie (LINC)

Voor meer informatie zie:

www.police.be/cps - www.sva.ugent.be - www.gofs.ugent.be
www.law.kuleuven.be/linc/ - www.vub.ac.be

Lezing "Reacties vanuit de academische wereld", 01 februari 2010, Elke Devroe

Seminarie V.U.B.
"10 jaar politiehervorming: effecten en knelpunten in het dagelijks politiewerk"

Wetenschappelijke thema's:

1. Wijkwerking, interventie en politiecultuur (Chaim Demarée)
2. Leiderschap en opleiding (Sofie De Kimpe)
3. Police de proximité et police excellente (Carrol Tange)
4. Het wettelijk kader (Paul de Hert)
5. Het veranderingspotentieel van de politie (Margo De Koster)
6. Les missions principales de police (Sybille Smeets)

Formule:

- Lezingen uitsluitend door academici
- Nederlandse en Franstalige bijdragen
- Plenair/debat met de zaal/debat met panel en de zaal

3

Lezing "Reacties vanuit de academische wereld", 01 februari 2010, Elke Devroe

Seminarie GofS (UGent)
"10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst"

Wetenschappelijke thema's :

Voormiddag: "10 jaar politieonderzoek : Verleden

Onderzoeksresultaten werden voorgesteld met verwijzingen naar rapport

1. Onderzoek naar politiecapaciteit en -functies (A. Verhage)
2. Onderzoek naar vervagende grenzen met andere instanties (M. Easton - G. Vande Walle)
3. Onderzoek naar integrale veiligheid (P. Ponsaers)

Namiddag: "10 jaar politieonderzoek : toekomst

1. Multiple Community Policing en de toekomst (L. Gunther Moor)
2. De toekomst van het politieonderzoek in België en Nederland (K. Vander Vijver)

Formule: plenair en panel (Belgen en Nederlanders/ praktijkexperten en academici, interuniversitair academici van VUB en LINC werden gevraagd in panel)

Dagmoderator : M. Cools

1. **Voormiddagpanel:** Willy Bruggeman, Frits Vlek, Els Enhus, Lodewijk Gunther-Moor, Henk Elffers en Frank Hutsebaut
2. **Namiddagpanel:** Gunter Ceupens, Brice De Ruyver, Gerben Bruinsma, Diane Reynders, Dirk Van Nuffel, Jef Gabriëls en Olivier Libois

Seminarie Katholieke Universiteit Leuven (LINC) "10 jaar politiehervorming"

Twee centrale vragen:

1. Welke thema's hebben aanleiding gegeven tot de hervorming en zijn prominent aanwezig in het rapport?
2. Welke thema's zijn cruciaal voor politiewerk, maar worden niet behandeld in het evaluatierapport?

Wetenschappelijke thema's

Onderzoeksresultaten uit de onderzoekslijnen "Politie en Justitie" en "Strafrechtelijk Beleid en Management"

1. Strategische planning en integraal veiligheidsbeleid (Jeroen Maesschalck)
2. Politieel informatiebeheer (D. Van Daele en E. Schroyen)
3. Kwaliteitsvolle recherche (M. Vanderhallen)
4. Integriteit en integriteitsbeleid (K. Loyens en A. De Schrijver)

Formule: Inleiding door burgemeester L. Tobback/ academische onderzoeksresultaten gevolgd door reacties vanuit het praktijkveld van politie/tijd voor vragen vanuit het publiek/geen panel

Replieken: lokale en federale politie: (1) F. Mulleners/ D. Delarue; (2) F. Gerarts/ M. Vandendriessche, (3) H. Dams/ P. Van Thielen, (4) A. Collier/ M. Hellinckx (voorzitter Deontologische Commissie)

Kritische vaststellingen bij "wetenschap en politie in debat" (1)

Is wetenschap wel met politie in debat en politie met wetenschap?

1ste vaststelling: Ruime aanwezigheid van relevant wetenschappelijk politie onderzoek in de Belgische criminologie

België zeer sterke traditie doorvoeren onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek

1. Wetenschappelijk onderzoek beschikbaar dat direct nuttig kan zijn om beleidsontwikkeling en beleidsevaluatie meer wetenschappelijke basis (knowledge-based) te geven
2. Beschikbaarheid van massa's academische analyses en peer reviewed artikels over werking politie, met aandacht voor innovatieve buitenlandse praktijken en kritische analyses van Belgische politiewerking
3. Beschikbaarheid systematische reviews en doorlichting 25 jaar academisch politie-onderzoek in diverse landen (Europa en Ver. Staten)
(P. PONSAERS, C. TANGHE, L. VAN OTRIVE, L. (eds.) (2009). *Insights on police, Quarter of a century research on police in Europe and the anglo-saxon world*, Bruylant).
4. Beschikbaarheid over al het door de federale departementen uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek afgelopen 15 jaar
(DEVROE, E., VAN de VELDE, et al. (2005), *Criminologisch onderzoek in kaart*, Academia Press, 298 p.

Uitbesteed onderzoek nuttig voor de evaluatie van de politiehervorming

Onderzoek gefinancierd door de FOD Justitie (600.120,35 euro)

Titel	Promotoren	Duur
Meet- en opvolgingsinstrument voor de strafrechtelijke keten (co-financiering Biza)	P. Ponsaers (UG), E. Enhus (VUB)	2000 - 2006
Informatie, politie, justitie en bestuur. Een verkennend juridisch onderzoek naar de mogelijkheden en de beperkingen van artikel 44/5 van de wet op het politieambt	T. Vander Beken, G. Vermeulen (UG)	2000 - 2001
Analyse van exploitatiemogelijkheden in databanken van politie en parket ten behoeve van het opsporings- en vervolgingsbeleid	P. Ponsaers (UG), E. Enhus (VUB)	2001 - 2003
Capaciteitsmeting gerechtelijke zuil federale politie	P. Ponsaers, T. Vander Beken (UG)	2002 - 2003
Morfologisch onderzoek naar de functionele specialisatie binnen de GDA	P. Ponsaers, T. Vander Beken (UG)	2004 - 2005

Onderzoek gefinancierd door de Federale Politie (179.142,5 euro)

Titel	Promotoren	Duur
Analyse des approches permettant l'évaluation des actions policières	P. Mary (ULB)	2000 (4 mdn)
L'effectivité de la gestion de l'information judiciaire dans le cadre de la mise en oeuvre de la police intégrée	C. Lobet-Maris, V. Englebert (FUNDP)	2001 - 2002
Stress, burn-out en welbevinden bij de geïntegreerde politie	H. De Witte (KUL)	2005 - 2006
Monitoringsinstrument kwaliteit operationele steun federale politie	P. Gemmel (UG)	2007 (6 mdn)
Management information system (MIS) voor de opvolging, de sturing en forecasting van de politiezone en gerechtelijke onderzoeken	G. Bouckaert, J. Maesschalck (KUL)	2007 (7 mdn)
Etude des besoins/attentes en communication externe de public particuliers et de la perception que ces publics ont de la police fédérale	F. Pichault (ULG)	2008 - 2009

Onderzoek gefinancierd door de FOD Binnenlandse Zaken (928.588,89 euro)

Titel	Promotoren	Duur
Integratie van de verschillende politieculturen - ideale cultuur voor de geïntegreerde politie	E. Hendrickx, R. Janvier (UA)	1998 - 2000
Herberekening van de minimale normen voor de politiezones	A-M. De Meyer (KUL)	1998 - 1999
Dispositif de coordination et d'évaluation des structures policières locales	C. Lobet-Maris (FUNDP)	1999 - 2000
Vademecum voor het opstellen van de zonale veiligheidsplannen	P. Ponsaers (UG)	1999 - 2000
Meet- en opvolgingsinstrument voor de strafrechtelijke keten (Co-financiering Justitie)	P. Ponsaers (UG), E. Enhus (VUB)	2000 - 2006
Bepaling van functionele normen voor de politiezones	P. Ponsaers (UG)	2001 - 2003
Analyse des tâches policières: distinction entre activités spécifiques au service de police et activités gérables par d'autres services	A. Lemaître (ULG)	2001 - 2002
Efficacité et efficience du management policier	F. Pichault (ULG)	2001 - 2002
Schaalvoordelen bij de voorziening van de lokale politiediensten voor en na de politiehervorming	T. Van Puyenbroeck (ESHAL), B. De Borger (UA)	2002 - 2003
Deontologische code in de Belgische politie	J. Maesschalck (KUL)	2006 - 2007
Profiel van de korpschef	S. De Kimpe, P. Ponsaers (UG)	2006 - 2007
Explorand onderzoek naar de aard van essentiële informatiestromen van de lokale politie	M. Easten, S. De Kimpe (CPS)	2007 - 2008
Budget, boekhouding en financiering van de politiezones	C. Smolders, S. Goeminne (HOGent), J. Christiaens (UG), J-P. Lambert (U. Saint-Louis)	2007 - 2008
Begeleiding politieleiders	S. De Kimpe (UG - CPS)	2008

Kritische vaststellingen bij "wetenschap en politie in debat" (2)

2ste vaststelling: Nauwelijks aanwezigheid van wetenschappelijke onderzoeksresultaten bij beleidsontwikkeling en beleidsevaluatie (zoals in het evaluatierapport politiehervorming)

1. "Politieonderzoek een noodzakelijke voorwaarde voor een democratische politie" (P.Ponsaers, titel lezing kick-off 2 juli 2009)
2. Beleidsmatige vaststellingen en "statements" in evaluatierapport nauwelijks wetenschappelijk onderbouwd
  - ✓ Blijkt uit bevraging 200 studenten (3de Bachelor Criminologie – Vak Politie & Gerechtelijke Organisatie / P.Ponsaers, studiedag 29 okt. 2009, Ugent) (1 maand analyse)
  - ✓ Vraag: "In welke mate is het rapport van de federale politieraad onderbouwd met wetenschappelijke bevindingen en argumentaties?"
  - ✓ Conclusie: "Het rapport is, na een maand discussie op het forum, naar onze mening onvoldoende duidelijk onderbouwd met wetenschappelijke bevindingen en argumentaties" .....
  - ✓ "Veel van hetgeen onderzoek genoemd wordt is gebaseerd op eigen (interne) analyse, welke niet verifieerbaar is, wellicht onvoldoende methodologisch onderbouwd, hetgeen de geloofwaardigheid ervan niet ten goede komt".

Conclusie: Intern onderzoek door de politie zelf kan een welkome aanvulling zijn op academisch onderzoek doch momenteel is het te weinig transparant, niet gepubliceerd, niet beschikbaar voor universiteiten noch voor burgers en geen voorwerp van publiek debat.

Kritische vaststellingen bij "wetenschap en politie in debat" (3)

Pogen de kloof tussen wetenschap en beleid te dichten:

(1) Beleid:

1. Aangeven waar er nood aan is, wat zijn de 'black-boxes' waarover de beleidsmaker wetenschappelijke kennis wenst? In welke fase van de beleidsfase is die kennis vereist? (beleidsvoorbereiding, -ontwikkeling, - bepaling, implementatie, - evaluatie). *Wanneer is welke kennis nodig?*
2. Uitwerken concrete trajecten van 'kennistransfert' en 'kennisbenutting' : hoe kan kennis benut worden voor beleid? Hoe maak ik de **vertaalslag** van theorie naar beleid naar implementatie?
  - ✓ Om academisch onderzoek verstaanbaar te maken voor beleidsmakers en gebruikersgroepen, moeten de theoretische inzichten en de empirische resultaten verstaanbaar gemaakt worden naar een breed publiek (politiekers, politiemensen, magistraten, preventiewerkers, beleidsmensen, ambtenaren,..)
  - ✓ Geen taak van de wetenschap (auteurs van de rapporten), wel van "beleidsvertalers" die een goede voeling hebben EN met methoden van wetenschappelijk onderzoek EN met beleidsprocessen en beleidscycli
3. Opportuniteitsstructuren scheppen voor onderzoek en grotere eenvoudige toegang tot onderzoeksveld en bronnen, ook statistische gegevens
4. De bereidheid hebben longitudinaal onderzoek te financieren. Men mag onderzoek niet te snel afsluiten. Elk onderzoek is immers een procesmatig gebeuren dat nieuwe onderzoeksvragen oproept die innovatieve kennis genereert

Kritische vaststellingen bij "wetenschap en politie in debat" (4)

(2) Wetenschap:

1. Oplijsten van "manco's" in politie-onderzoek zoals *comparatief* onderzoek, *contextueel* onderzoek (bv. socio-economische of media context) en onderzoek naar internationale, transnationale *politiesamenwerking* (veel juridisch onderzoek, weinig empirisch, over bv. terrorisme)
2. Analyseren van processen die de beleidsvorming bepalen, en van de beleidsbeslissingen die op het onderzoeksdomein betrekking hebben
3. Moeilijke concepten en begrippen verstaanbaar maken/ transparantie en helderheid en duidelijkheid in eindrapport
4. Bereidheid tot valorisatie van onderzoek: publicaties, lezingen, vormingen, contacten met de mogelijke afnemers van onderzoek
5. Aanwezig blijven in kritisch opvolgen van beleid en 'aan de orde van de dag' blijven (recente ontwikkelingen volgen)
6. Bereidheid tot ondersteunen publieke of parlementaire commissies met wetenschappelijk onderzoek

Met dank voor uw aandacht !!!

www.sva.ugent.be/cps
Elke.devroe@skynet.be